

SESSION 2007

COMPOSITION FRANÇAISE

Sujet commun : ENS Lettres et sciences humaines et ENS de Cachan

Durée : 5 heures

L'usage de la calculatrice est interdit

« Partiellement effacés, mais repérables çà et là en traces énigmatiques, à compléter, des mots anciens se profilent sous la phrase en train de s'écrire. [...] Des paroles réputées proches des origines, et porteuses de l'influx initial des Muses, viennent hanter le poème nouveau, l'animer de leurs propres résonances et le projeter dans le contexte de la Fable, bien au-delà du monde familier et de l'histoire vécue au présent. »

André TOURNON, « Palimpsestes, échos, reflets. Le dédoublement dans la poétique de Ronsard », dans *Aspects de la poétique* (Ph. De Lajarte dir.), Caen, Presses universitaires de Caen, 1989, p. 27.

Dans quelle mesure votre lecture des *Amours* de Ronsard est-elle éclairée par ce jugement ?

H 764

SESSION 2007

COMPOSITION DE GÉOGRAPHIE

Sujet : ENS Lettres et sciences humaines

Durée : 5 heures

Sans atlas

L'usage de la calculatrice est interdit

La ville produit-elle des territoires de pauvreté ?

HC 761

SESSION 2007

COMPOSITION D'HISTOIRE

Sujet commun : ENS Lettres et Sciences Humaines et ENS de Cachan

Durée : 5 heures

L'usage de la calculatrice est interdit

La consommation de masse aux États-Unis, de 1917 à 1988.

HC 765

SESSION 2007

COMPOSITION DE PHILOSOPHIE

Sujet commun : ENS Lettres et sciences humaines et ENS de Cachan

Durée : 5 heures

L'usage de la calculatrice est interdit

La culture est-elle une seconde nature ?

SESSION 2007

VERSION DE LANGUE VIVANTE ÉTRANGÈRE

L'usage de la calculatrice est interdit

Les candidats doivent **obligatoirement** composer dans la langue
qu'ils ont choisie au moment de l'inscription

Version allemande	page 2
Version anglaise	page 3
<i>Sujet commun à l'ENS de Cachan et à l'ENS LSH</i>	
Version arabe.....	page 4
Version chinoise	page 5
Version espagnole	page 6
Version hébraïque.....	page 7
Version italienne.....	page 8
Version japonaise	page 9
Version polonaise	page 10
Version portugaise.....	page 11
Version russe	page 12

VERSION ALLEMANDE

Durée : 4 heures

L'usage de tout dictionnaire est interdit

Es gibt Momente, in denen man rundherum zufrieden ist und meint, vom Schicksal begünstigt zu sein. Bei mir war es ein Sonntagnachmittag Ende Mai. Einer von den Tagen zwischen Frühling und Sommer, die fast zu schön sind, um wahr zu sein. Wollte ich ihn beschreiben, es käme nur Kitsch dabei heraus.

Die milde Sonne, die von einem kurzen Regenschauer in der Nacht blank geschrubbten Terrassenfliesen, das frische Grün im Gemüsegarten, den Rasen nicht zu vergessen. Und über allem der sanfte Himmel, nicht blau genug, um unecht zu wirken. Er sah aus wie mit den Resten aus einem Milchtopf übergossen, zarte weiße Schlieren⁽¹⁾ nahmen ihm seine Postkartenanmutung und verliehen ihm Wahrhaftigkeit – uns auch.

Wir saßen auf der Terrasse, die Kuchenteller waren bereits leer, in den Tassen wurde der letzte Schluck Kaffee kalt. Jürgen lehnte sich im Sessel zurück und genoss mit geschlossenen Augen die Sonne. Vater erhob sich und ging in den Garten hinunter, um sich, wie er sagte, die Beine zu vertreten. Dabei wollte er nur seine jungen Pflänzchen bewundern. Kohlrabi, Kopfsalat und das, was einmal Blumenkohl werden sollte. Damit füllte mein Vater auf, was ihm von seinem Leben übrig geblieben war.

Mutter trug den Tortenrest in die Küche, kam zurück und freute sich, dass wir die Kaffeestunde ohne Wespenangriffe überstanden hatten. Sie war ein wenig skeptisch gewesen, den Tisch im Freien zu decken, obwohl Anne ihr mehrfach versichert hatte, dass Wespen erst viel später im Jahr aggressiv wurden.

Anne und ihr Freund Patrick Urban diskutierten eifrig, ob es sich lohnte, für einen bestimmten Film nach Köln zu fahren, obwohl er garantiert in spätestens drei oder vier Wochen auch in « unserem » Kino gespielt wurde. Dann das Hufgetrappel in der Einfahrt. Jürgen öffnete die Augen, grinste und sagte: « Die Hunnen kommen. » Mutter griff eilig nach der Zuckerdose. Damit es nicht gar so auffällig war, nahm sie auch das Sahnekännchen mit in die Küche. Sie verschwand durch die Tür, gerade als Rena hoch zu Ross um die Hausecke bog.

« Dachte ich mir, dass ihr draußen sitzt. Ist noch ein Stück Torte da ? » Ihre Augen schweiften über den Tisch, sie stieg ab und sprang mit zwei Sätzen zu uns herauf.

[...];

Es gibt Momente, die gaukeln einem vor, man sei unverwundbar. Der Sonntagnachmittag am Mai war so einer. Wenn ich daran denke, kommen mir die Tränen. Ich kann nichts dagegen tun. Wir fühlten uns einfach zu sicher und waren überzeugt, es werde immer so weitergehen.

Es ging uns gut, wir waren eine glückliche Familie. Die Eltern noch bei bester Gesundheit, zwei wohlgeratene Töchter, eine harmonische Ehe, den Traum vom Haus auf dem Land hatten wir uns mit dem Kauf eines alten Bauernhofes auch erfüllt.

Petra HAMMESFAHR, *Die Mutter*, 2001.

⁽¹⁾ Schlieren : traînées.

VERSION ANGLAISE

Durée : 4 heures

L'usage de tout dictionnaire est interdit

The more the two of them looked at fur and teeth and flower and beak and proboscis the more he himself became aware of a huge, inexorable random constructive force, not patient, because it was mindless and careless, not loving, because it was remorseless in its discarding of the ineffectual or the damaged, not artistic, because it needed no wonder to fuel its subtle and brutal energies, but intricate, but beautiful, but terrible. And the more he delighted in his own observations of its gradual workings the more vain and pathetic he felt Harald's attempts to throw a net of theology over it, to look into its working and churning for a mirror of his own mind, to demand of it kindness, or justice. He would sometimes argue almost fiercely with Harald – he always felt some kind of inhibition about saying with complete clarity what he believed, because he felt indebted to the older man, deferential, and also protective. And he was arrogant enough to believe that if he *said* all he truly thought, he would cast his patron and father-in-law into complete despair. And he had enough human kindness in him to shrink from that.

But this holding back added to the loneliness that was his other problem. He had been lonely in the Amazon forests. He had sat by a fire in a clearing, listening to the howling monkeys, and the buzz of wings, and had thought to himself that he would have given *anything* to hear a human voice, a conventional question, 'How are you?', a bland comment on the weather, or the monotonous taste of the food. But he had also a sense of himself, there – a thinking being, living by sharpened wits, a mind in a fragile body, under the sun and the moon, bathed in sweat and riversteam, punctured by mosquitoes and biting flies, senses alert for snakes and creatures on which he could feed. Here, in the midst of the enclosed and complicated society of the country house, he was lonely in a different way, though he was hardly ever exactly alone. He had no place inside the female society of kitchen, nursery, or pretty parlour. His little ones were passed from hand to hand, from wet-nurse, to nanny, to nursemaid, they were wheeled in perambulators and fed with bottles and spoons. His wife dozed and sewed and her attendants fed and groomed her. The other girls were away doing this and that, they dressed and undressed and played complicated games in the evenings with spillikins and alphabet cards, with boards and dice.

Antonia Susan BYATT, *Angels and Insects*, 1992.

L'usage d'un seul dictionnaire unilingue est autorisé

قدم أبو نصر الفارابي على سيف الدولة بن حمدان، وكان مجلسه مجمع الفضلاء في جميع العلوم. فأدخل عليه وهو يزي الأتراك، وكان ذلك عادته. فوقف بين يديه، فقال له سيف الدولة : اجلس، فقال : حيث أنت أو حيث أنا؟ فقال : حيث أنت. فتخطى رقاب الناس حتى انتهى إلى مجلس سيف الدولة وزاحمه في مسنده حتى أخرجه عنه، وكان على رأس سيف الدولة مماليك، وله معهم لسان يسارهم به، قل أن يعرفه أحد. فقال لهم بذلك اللسان : إن هذا الشيخ قد أساء الأدب، وإني مسأله عن أشياء إن لم يعرفها فأخرجوه. فقال له أبو نصر بذلك اللسان : أيها الأمير اصبر، فإن الأمور بعواقبها. فتعجب سيف الدولة منه، وقال له : أتحسن هذا اللسان؟ فقال : نعم، أحسن أكثر من سبعين لساناً. فعظم عنده، ثم أخذ يتكلم مع العلماء الحاضرين في المجلس في كل فن، ولم يزل كلامه يعنو، وكلامهم يسفل، حتى صمت الكل وبقي يتكلم وحده، ثم أخذوا يكتبون ما يقول، فصرفهم سيف الدولة وخلا به. فقال له : هل لك في أن تأكل؟ قال : لا. قال : فهل تشرب؟ قال : لا. قال : فهل تسمع؟ قال : نعم. فأمر سيف الدولة بإحضار القيان، فحضر كل ماهر في هذه الصناعة بأنواع الملاهي. فلم يحرّك أحد منهم آتته إلا عابه أبو نصر، وقال له : أخطأت. فقال له سيف الدولة : فهل تحسن في هذه الصنعة شيئاً؟ قال نعم. ثم أخرج من وسطه خريطة، ففتحتها وأخرج منها عيداناً فركبها، ثم لعب بها، فضحك كل من في المجلس. ثم فكّها وركبها ولعب بها، فبكى كل من في المجلس. ثم فكّها وركبها، ولعب بها، فنام كل من في المجلس حتى البواب. فتركهم نياماً وخرج!

رفاعة الطهطاوي، "تخليص الإبريز في تلخيص باريز"، القاهرة، 1993.

VERSION CHINOISE

Durée : 4 heures

L'usage d'un seul dictionnaire unilingue est autorisé

力钧经常买书，也因此经常向别人借钱，借了钱往往无力偿还。所以力钧在大学里的形象是毁誉参半的，那些索债不得的人骂他是个骗子，而没有这种际遇的人仍然崇拜着力钧，终于有一次我也被力钧借去了二十元钱，他说书店里只有一本《存在与虚无》¹了，迟一步就会被别人买走了，于是我就觉得没有理由拒绝。但那些有前车之鉴的人的警告果然被印证，我手头极为拮据，却无法向力钧索取那二十元钱。更加令我气愤的是，有一次我发现力钧居然在校外的一家小餐馆独斟独饮。

那天我愤愤地坐在力钧对面，看着他微闭双目呷饮二锅头白酒。那本《存在与虚无》就放在酒瓶和油炸花生之间，我伸手去抢书的时候听见力钧发出一声鄙夷的冷笑。

你想拿就拿去吧。他说，不过你读不懂它，世俗之人无法领略其中的真谛，你会一无所获的。

可是你得把钱还给我。我放还了书，恼恨自己在力钧面前为什么总是显得虚弱而委琐。

不要跟我谈钱，这个字最让我厌恶。力钧皱着眉头说，他把酒瓶推到我一侧，我请你喝酒，他说，别去想钱的事，别去想围墙里的学校和校规，想喝酒的时候就尽情地去喝，这样你的心里就会充实了。

苏童：《一个朋友在路上》

1

《存在与虚无》 est la traduction chinoise du titre *L'être et le néant* de Jean-Paul Sartre

VERSION ESPAGNOLE

Durée : 4 heures

L'usage de tout dictionnaire est interdit

Don José, el cura, que era un gran santo, utilizaba, desde el púlpito, todo género de recursos persuasivos : crispaba los puños, voceaba, reconvenía, sudaba por la frente y el pescuezo, se mesaba los escasos cabellos blancos, recorría los bancos con su índice acusador e incluso una mañana se rasgó la sotana de arriba abajo en uno de los párrafos más patéticos y violentos que recordaría siempre la historia del valle. Así y todo, la gente, particularmente los hombres, no le hacían demasiado caso. La misa les parecía bien, pero al sermón le ponían mala cara y le fruncían el ceño. La Ley de Dios no ordenaba oír sermón entero todos los domingos y fiestas de guardar. Por lo tanto, don José, el cura, se sobrepasaba en el cumplimiento de la Ley Divina. Decían de él que pretendía ser más papista que el Papa y que eso no estaba bien y menos en un sacerdote; y todavía menos en un sacerdote como don José, tan piadoso y comprensivo, de ordinario, para las flaquezas de los hombres.

Eran un poco torvos y adustos y desagradecidos los hombres del valle. No obstante, un franco espíritu deportivo les infundía un notorio aliento humano. Los detractores de don José, el cura, como orador, decían que no se podía estimar que hablase bien un hombre que a cada dos por tres decía « en realidad ». Esto era cierto. Claro que puede hablarse bien diciendo « en realidad » a cada dos por tres. Ambas cosas, a juicio de Daniel, el Mochuelo, resultaban perfectamente compatibles. Mas algunos no lo entendían así y si asistían a un sermón de don José era para jugarse el dinero a pares o nones, sobre las veces que el cura decía, desde el púlpito, « en realidad ». La Guindilla mayor aseguraba que don José decía « en realidad » adrede y que ya sabía que los hombres tenían por costumbre jugarse el dinero durante los sermones a pares o nones, pero que lo prefería así, pues siquiera de esta manera le escuchaban y entre « en realidad » y « en realidad » algo de fundamento les quedaría. De otra forma se exponía a que los hombres pensaran en la hierba, la lluvia, el maíz o las vacas, mientras él hablaba, y esto ya sería un mal irremediable.

Miguel DELIBES, *El camino*, 1950.

VERSION D'HÉBREU MODERNE

Durée : 4 heures

L'usage d'un seul dictionnaire unilingue est autorisé

כשסיימה את השיר האחרון מתאו האנשים כפיים, צעקו 'בראו', והחלו להתפזה כמה מהם ניגשו אליה, שיבחו אותה, גם הודו לה, שאלו על שיר זה או אחר ששרה. שלא כהרגלה ענתה בפרוטרוט, האריכה בדיבור. מזווית העין ראתה את מיקו ניגש לדוכן השווארמה הסמוך. סקרה במהירות את אלה שעמדו סביבה. מי הכי יתאים, במי תוכל לתת אמון. היו שם שתי נשים צעירות, תיירות מאיזו ארץ צפונית, שדיברו אליה אנגלית עם R מתגלגלת. הן לא באו בחשבון. היה איש גבה-קומה ורזה, עם זקנקן ופנים קצת סיניות, שרכן אליה ודיבר על הטוהר של קולה, "הזכות הזאת", אמר, "כשהתחלת לשיר הייתי בקצה השני של הרחוב, וחשבתי שאני שומע חליל". אבל משהו בו נראה לה קצת מזויף, או אולי נרתעה ממנו כי הזכיר לה את הזיוף שיש כעת בה עצמה; היתה גם גברת אחת דקיקה ובעלת עור שקוף שפרכה ידיה בהתרגשות עצורה ואמרה שיש לה משהו נפלא-נפלא לספר לה, אבל היא תחכה בסבלנות לתורה; והיה גבר שמנמן ומבוגר, שאחז בידו ילקוט חום, מהוה. הוא נראה לה כמו פקיד מסור וצנוע. היו לו עיניים טובות, גדולות ועגולות מאחורי זוגיות משקפיו; שפם קטן ושמוט, עניבה רחבה שיצאה מהאופנה, וחולצה שיצאה מה-מכנסיים. היא ראתה שהוא מהסס, ולא היה זמן להסוסיים. פנתה אליו וחייכה את החיוך הכי מאיר שלה. והוא מיד הוא, זרח אליה, וסיפר שהוא אומנם 'בור גמור בהלכות זמרה', אבל למשמע הקול שלה הרגיש משהו שלא הרגיש כבר שנים רבות, ועיניו התלחלחו קצת, ובשתי ידיו הוא אחז בידה; ואז, במהירות, עוד לפני שיאמר גם הוא משהו על הזכות שלה, היא הושיטה לו גם את ידה השנייה, ועיניה היו לפתע נטועות עמוק בעיניו, התחננו אליו. היא ראתה את התימהון פוחס את עיניו ומכווץ את גבותיו כשחש את פיסת הנייר שנתחברה לכף ידו.

דוד גרוסמן, מישהו לרוץ אתו

VERSION ITALIENNE

Durée : 4 heures

L'usage de tout dictionnaire est interdit

Arrivai a Torino sotto l'ultima neve di gennaio, come succede ai saltimbanchi e ai venditori di torrone. Mi ricordai ch'era carnevale vedendo sotto i portici le bancarelle e i becchi incandescenti dell'acetilene, ma non era ancor buio e camminai dalla stazione all'albergo sbirciando fuori dei portici sopra le teste della gente. L'aria cruda mi mordeva alle gambe e, stanca com'ero, indugiavo davanti alle vetrine, lasciavo che la gente mi urtasse, e mi guardavo intorno stringendomi nella pelliccia. Pensavo che ormai le giornate s'allungavano, e che presto un po' di sole avrebbe sciolto quella fanghiglia e aperto la primavera.

Rividi così Torino, nella penombra dei portici. Quando entrai nell'albergo non sognavo che il bagno scottante e distendermi e una notte lunga. Tanto, a Torino ci dovevo stare un pezzo.

Non telefonai a nessuno e nessuno sapeva ch'ero scesa a quell'albergo. Nemmeno un mazzo di fiori mi attendeva. La cameriera che mi preparò il bagno mi parlò, china sulla vasca, mentr'io giravo nella stanza. Sono cose che un uomo, un cameriere, non farebbe. Le dissi di andarsene, che bastavo da sola. La ragazza balbettò qualcosa, fronteggiandomi, scrollando le mani. Allora le chiesi di dov'era. Lei arrossì vivacemente e mi rispose ch'era veneta. – Si sente, – le dissi, – e io sono torinese. Ti farebbe piacere tornare a casa ?

Annui con uno sguardo furbo.

– Fa' conto allora ch'io qui torno a casa, – le dissi, – non guastarmi il piacere.

– Chiedo scusa, – mi disse. – Posso andare ?

Quando fui sola, dentro l'acqua tiepida, chiusi gli occhi irritata perché avevo parlato troppo e non ne valeva la pena. Più mi convinco che far parole non serve, più mi succede di parlare. Specialmente fra donne. Ma la stanchezza e quel po' di febbre si disciolsero presto nell'acqua e ripensai l'ultima volta ch'ero stata a Torino – durante la guerra – l'indomani di un'incursione : tutti i tubi eran saltati, niente bagno. Ci ripensai con gratitudine : finché la vita aveva un bagno, valeva la pena di vivere.

Un bagno e una sigaretta. Mentre fumavo con la mano a fior d'acqua, confrontai lo sciacquo, che mi cullava, coi giorni agitati che avevo veduto, col tumulto di tante parole, con le mie smanie, coi progetti che avevo sempre realizzato eppure stasera si riducevano a quella vasca e quel tepore. Ero stata ambiziosa ? Rividi le facce ambiziose : facce pallide, segnate, convulse – Ce n'era qualcuna che si fosse distesa in un'ora di pace ? Nemmeno morendo quella passione s'allentava. A me pareva di non essermi mai rilassata un momento.

Cesare PAVESE, *Tra donne sole*, 1949.

VERSION JAPONAISE

Durée : 4 heures

*L'usage de deux dictionnaires unilingues, dont un en langue japonaise
de caractères chinois, est autorisé*

出産ブームということで、出産や育児が華やかな幸せムードとともにもはややされて、戦後一貫して下降してきた出生率も久しぶりに向上きに転じたと報じられている。不妊の人々にとっては辛い社会的状況だが、そんな中で体外受精など不妊の医学的な治療への期待が高まりそのような気配である。

体外受精はもともと、女性側の不妊原因である卵管閉塞の治療法として登場した。精子と卵の出会いである受精は、女性の体内の内奥での神秘のヴェールに包まれた出来事であり、自然の摂理であるとして、人類の発生いらい長らく人間は介入することができなかった。体外受精はこの神秘の過程を、試験管の中で行なうことによって観察とコントロールの対象とし、生殖に対して人為的に介入する手段を提供した。その結果体外受精技術は不妊の治療という範囲を超えて、新しい生殖の方法の一つとさえなるうとしている。生殖革命といわれる所以がここにある。

生殖技術は、私たちの社会や日常の生活に計り知れないほどの大きな影響をもたらす可能性をもつ技術なのであり、その行方は決して不妊治療として医学のみにかかわる問題なのではない。医師や研究者などのいわゆる生殖技術の専門家だけでなく、倫理学、法学などさまざまな分野の研究者が、さらに一般の人々がこの技術の内容を知り研究や実施の方向を考え、方向付けていくことが重要なのである。しかし日本では生殖技術の現状について残念ながらあまり知られていない。

ところでオーストラリア、イギリス、フランス、ドイツなどの国々では、これまでに生殖技術をめぐって盛んに論議され、それに基づいて法的な規制が行なわれ、生殖技術の研究や実施の方向を明確にしながらかれを受容してきている。そして興味深いことにその受容の仕方は、その国の宗教、文化、伝統そして家族観、親子観、女性観などを反映して実にさまざまである。ところが日本では、世界でもっとも早くたいした議論もなしに人工妊娠中絶が人口抑制の手段の一つとして自由化されたことから明らかなように、生殖技術に対して強い異議を唱えるカトリックなどの伝統がない。そのために単なる医療と受けとられており、倫理的な考察もほとんどなされないばかりか、法的な規制も存在しない。しかし研究や実施の方向を民主的なコントロールのもとに置くためには、生殖技術を法的な規制の対象とすることが是非とも大切なのではないだろうか。そして外国ですでに制定されてきた法律は、日本でこのことを考えていくに当たって参考となるであろう。

金城清子、生殖革命と人権、東京1995、中公新書、

VERSION POLONAISE

Durée : 4 heures

L'usage de tout dictionnaire est interdit

Zasnąłem przy świetle ani wiem kiedy. Otwierając oczy, miałem wrażenie, że spałem ledwo kilka minut. Pokój stał w chmurnym, czerwonym blasku. Było mi chłodno i dobrze. Leżałem nagi, niczym nie przykryty. Naprzeciw łóżka, pod oknem, które było odsłonięte do połowy, w świetle czerwonego słońca siedział ktoś na krześle. Była to Harey, w białej plażówce, nogę miała założoną na nogę, bosa, ciemne włosy szesane w tył, cienki materiał napinał się na piersiach, opalone do łokci ręce opuściła i patrzyła na mnie nieruchomo spod swoich czarnych rzęs. Przypatrywałem się jej długo, całkiem spokojnie. Pierwszą moją myślą było : « jak to dobrze, że to jest taki sen, w którym się wie, że się śni ». Mimo to wolałbym, żeby znikła. Zamknąłem oczy i zacząłem życzyć sobie tego bardzo intensywnie, ale kiedy je otworzyłem, siedziała tak samo jak przedtem. Wargi miała złożone po swojemu, jak do gwizdnięcia, ale w oczach nie było nic z uśmiechu. Przypomniałem sobie to wszystko, co myślałem o snach poprzedniego wieczoru, przed zaśnięciem. Wyglądała dokładnie tak samo jak wtedy, kiedy ją ostatni raz widział żywą, a miała przecież wtedy dziewiętnaście lat ; teraz musiałaby mieć dwadzieścia dziewięć, ale naturalnie nic się nie zmieniła — umarli pozostają młodzi. Miała te same dziwiące się wszystkiemu oczy i patrzyła na mnie. Rzucę w nią czymś — pomyślałem — ale chociaż to był tylko sen, nie mogłem się jakoś zdobyć na to, żeby — nawet we śnie — ciskać rzeczami w umarłą.

— Biedna mała — powiedziałem — przysłaś mnie odwiedzić, co ?

Trochę się przeląkałem, bo głos mój zabrzmiał tak prawdziwie, a cały pokój i Harey — wszystko przedstawiało się tak realnie, jak tylko można sobie wyobrazić.

Jaki plastyczny sen, mała, że kolorowy, widzę tu na podłodze sporo rzeczy, których wczoraj, kładąc się, nawet nie zauważyłem. Kiedy się zbudzę — myślałem — będę musiał sprawdzić, czy one naprawdę tu leżą, czy też są tylko wytworem snu, jak Harey...

Stanisław LEM, *Solaris*, 1961.

VERSION PORTUGAISE

Durée : 4 heures

L'usage de tout dictionnaire est interdit

A Serenata

O Souza mandava flores para Laura. Um buquê por dia, todos os dias, sempre acompanhado de um soneto. Escrito em tinta verde "como a minha esperança". Mas Laura nada. Trabalhava, estudava, queria se formar em psicologia, tinha mais o que fazer. Que cara chato, era a sua única reação. Até que o Souza teve uma idéia.

- Uma serenata!
- Os amigos tentaram dissuadi-lo.
- Isso não se usa mais, Souza.
- Por isso, mesmo. O impacto vai ser maior.

Em pouco tempo o Souza reuniu o necessário : dois violões, um cavaquinho, uma flauta e, como cantor, o Nosso, um farmacêutico. De tanto ser chamado pelos amigos "o nosso Caubi", o farmacêutico acabara conhecido pelo apelido. Mas o que pegara fora "o nosso", não o "Caubi".

Tudo pronto para a serenata. Só havia um problema. Laura morava num oitavo andar, fundos. Se fizessem a serenata na frente do edifício, acordariam todos os moradores de frente e a Laura não ouviria. E atrás do edifício passava um viaduto.

Souza e seu grupo – dois violões, um cavaquinho, uma flauta e o Nosso – foram examinar o terreno. O viaduto tinha uma vantagem. Passava à altura do quarto andar, o que os aproximaria da janela de Laura, no oitavo. Mas tinha o perigo de serem atropelados no meio da serenata.

- Que horas vai ser o troço? – perguntou o Nosso.
- Tem que ser depois da meia noite. Senão não tem graça.
- A essa hora não tem muito tráfego. E se aparecer um carro a gente tem tempo de correr.
- Não – disse Souza. Não podia conceber a Laura vendo seus seresteiros dispersados por um ônibus no meio da segunda estrofe. Só havia uma solução : - Vamos entrar no edifício.
- Como ?
- Pela porta, ora. Entramos, subimos no elevador e tocamos no corredor, em frente à porta dela.

O Nosso não gostou muito. Serenata de corredor, não parecia direito. Mas enfim, a festa era do Souza.

Encontram-se na porta do edifício, à meia noite. Souza estranhou a bagagem do Saraiva, um dos violonistas. O que era aquilo?

- Minha guitarra é elétrica !
- Mais esta. Quero ver arranjar tomada.

A porta do edifício estava trancada. Teriam que usar o porteiro eletrônico. Até apertarem o botão certo, ouviram vários desaforos. Finalmente acertaram. A voz de sono da Laura perguntou o que era.

- Vamos lá! - Gritou o Souza.

Pelo interfone, Laura ouviu o Nosso começar a cantar, depois gritos – " É a polícia... Calma lá... Nós não somos assal..."- depois, o que parecia ser disparos. Depois não ouviu mais nada. Voltou para a cama e disse para o namorado, um analista de sistemas, que devia ser trote.

Luís Fernando VERISSIMO, *Comédias da Vida Privada*, 1994.

VERSION RUSSE

Durée : 4 heures

L'usage de tout dictionnaire est interdit

Настоящих любителей старой книги в Ленинграде не так много. По самой манере, с которой человек погладит корешок¹, подержит в пальцах страницу, по нарочитой небрежности, с которой берется в руки редкое издание, букинист сейчас же оценит покупателя и решит, стоит ли начинать с ним особый, доверительный разговор.

Но о чем говорить? Откуда возьмется в этой лавочке редкая книга? Найдутся редкие книги, и есть о чем говорить. Здесь торгуют одним товаром, а продают совсем другой.

Вот почему далеко не с каждым покупателем затевают такой разговор. Десять лет революции приучили к осторожности, и хотя не было (и нет) ничего преступного или запрещенного в торговле редкими изданиями и рукописями знаменитых людей, беседа, если в покупателе не угадают истинного коллекционера, не состоится, и он пройдет мимо того, что разыскивает, быть может, целые годы.

В апреле 1927 года в одну из таких лавок вошел и приостановился, ожидая вопроса, покупатель. Вопросы не последовало. Антиквар (...), который в эту минуту завязывал в клеенку ценный товар, чтобы унести его домой на ночь, только мельком взглянул и молча продолжал свое дело.

Покупатель был в желтом кожаном пальто и мягкой шляпе, высокого роста, держался прямо, с выправкой почти военной. Лицо вежливое, холодные глаза, плоские, осторожные губы. Портфель держал под локтем, трость в той же руке.

— Мне сказали, что вы покупаете старинные рукописи.

Антиквар взял с прилавка очки, надел их и неторопливо оглядел вошедшего с головы до ног.

— А какие у вас рукописи?

Посетитель расстегнул портфель и достал небольшой, листок голубоватой, просвечивающей бумаги. (...)

Если верно, что в почерке, как в характере, есть неизменные привычки, которым человек повинуется инстинктивно и против которых сама воля бессильна, — по этому почерку можно было угадать такую свободу, законченность и простоту, которые были забыты уже во второй четверти прошлого столетия. Это был почерк энергически-сильный, лишенный снисходительности, полный смысла и в то же время интимный и небрежный, как разговор с самим собой или с близким другом, — почерк, который целая армия текстологов изучает вот уже около ста лет, сличая каждую букву, взвешивая каждое зачеркнутое слово и торжествуя, когда удается наконец прочесть то, что прочесть казалось невозможным. Словом, это был почерк, который заставил антиквара вспотеть от волнения и одновременно прикинуться таким равнодушным, что посетитель, нетерпеливо следивший за ним, с досадой поднял брови.

Вениамин КАВЕРИН, *Исполнение желаний*, 1936.

¹ Корешок : место, где сшиты листы книги.